

Prof. dr. Josef Opatrný
Středisko ibero-amerických studií
FF UK

Oponentský posudek diplomové práce

Václav Švepeš, *Od Paříže po „Maracanazo“*. Největší úspěchy uruguayského sportu v první polovině dvacátého století a uruguayské národní vědomí, str. 90 rkp. + přílohy

Práce Václava Švepeše je zajímavým pohledem na fenomén sportu, resp. fotbalu v konkrétní zemi Latinské Ameriky, Uruguayi. Prezentovanou ambicí autora je sledovat tento jev v souvislosti s národním vědomím, ve skutečnosti však nabízí stručnou historii uruguayského fotbalu, nejoblíbenějšího sportu v zemi, od druhé poloviny devatenáctého století až po vítězství uruguayského národního týmu na mistrovství světa v Brazílii v roce 1950. Sleduje přitom tento sport v širším společenském kontextu, přičemž vychází z hutného historického exkurzu. V něm načrtl hlavní problémy dějin Uruguaye od dosažení nezávislosti, přičemž vyzdvihuje úzké vazby na Argentinu, která mu slouží především v ekonomické oblasti jako reference. Nejsm si ovšem jist, zda beze zbytku platí Švepešovo tvrzení, že na konci devatenáctého století zaostával uruguayský venkov o třicet až čtyřicet let za argentinským (str. 18), zpochybňuje ho konečně i sám Švepeš svým odkazem na tradiční export chlazeného a mraženého masa z Uruguaye. (str. 25) S jistými pochybnostmi přijímám také Švepešův závěr spojující sportovní úspěchy s poměrným blahobytem (str. 80); dějiny sportu nejen ve dvacátém století ukazují, že vynikajících výsledků dosahují i sportovci zemí, kde nelze o prosperující ekonomice skutečně hovořit.

K nevšední a užitečné práci bych měl tři připomínky. První je technického rázu. Diplomant neuvádí v poznámkách pod čarou ani rok ani místo vydání citovaných děl ani v případě, že tak činí poprvé a odkazuje tak čtenáře k bibliografii na str. 83-89, kde potom prezentuje sekundární literaturu v jediném bloku bez rozlišení monografií a časopiseckých studií. Druhá poznámka se týká diplomantova jazyka. Zanedbání jednoho z důležitých pravidel českého pravopisu, shody podmětu s přísudkem je výjimečné, nicméně věta „Tisíce až desetitisíce pracujících, děti i adolescentů se ve svém volném čase scházeli, aby sledovali zápasy ...“ by se skutečně neměla v této podobě v diplomové práci objevit. Podmětem zde nejsou pracující, děti a adolescenti, ale tisíce. Navíc je pak otázkou, zda ve větě neměl Švepeš užít místo slova „pracujících“ slova „dospělých“. Podstatně častěji užívá autor ne právě adekvátních výrazů. Lze skutečně mluvit o „nízké důležitosti“? (str. 66) Důležitost je podle mého soudu buď velká nebo malá, ne nízká nebo vysoká. Na str. 25 pak prozrazuje kostrbaté souvětí „Díky válce se také uruguayské hospodářství dostalo z ekonomické krize 30. let a kromě produktů, které země tradičně vyvážela, jako mražené a chlazené maso, textilie a potraviny, začala obchodovat i s ropou, pryží nebo v hutnictví.“ buďto brutální krácení nebo malý zájem o větnou skladbu. Jinde se pak objevují výrazy ovlivněné mluvou dnešní žurnalistiky, jen jako příklad uvádím „finanční zastřešení“ (str. 66) či „výsledkový propad“ (str. 82).

Konečně třetí a nejvážnější připomínka navazuje už na úvodní pasáž tohoto posudku a mívá k názvu práce a jejímu skutečnému obsahu. Název hovoří o největších úspěších uruguayského sportu, téměř celý text je pak ovšem věnován sportu jedinému, fotbalu a vlastně teprve v závěru, který vlastně není závěrem, ale další kapitolou, upozorňuje Švepeš na další sporty,

jejichž popularita určitě nedosahovala v Uruguayi popularity fotbalu, měly však jistě svůj okruh příznivců a patrně také ovlivňovaly národní vědomí. Pokud ovšem ne, a i to je možné, není jejich uvedení zřejmě adekvátním hodnocením jejich významu. Celý text pak není ani tak sledováním vlivu úspěchů uruguayského fotbalu na národní vědomí, ale spíše jejich ohlasů v tisku. Skutečné studium vlivu těchto úspěchů na národní vědomí by si vyžádalo podstatně náročnější výzkum širšího pole pramenů, než měl k dispozici autor diplomové práce. Nepochybně si je toho vědom i Švepeš, který v posledním odstavci svého textu poznamenává: „Výzkum vývoje uruguayského sportu a jeho vlivu na národní vědomí se ukázal být značně rozsáhlým a komplikovaným tématem, které by si jistě zasloužilo dalšího zkoumání. V rámci možností tak byla předložena práce, jejíž stěžejní otázkou byla úloha fotbalu, jeho ohlasu v tisku a v široké veřejnosti.“ (str. 82).

Ani moje poslední připomínka však není negací práce. Spíš výzvou autorovi, aby střízlivěji stanovoval svoje cíle a možnosti. Studium materiálu, jehož výsledky ve svém textu předkládá, ukazují jeho schopnost pracovat kriticky s dobovým tiskem i příslušnou sekundární literaturou. Práci proto samozřejmě doporučuji k obhajobě na navrhuji hodnotit jako velmi dobrou.

V Praze, dne 20. 5. 2013

Prof. dr. Josef Opatrný